

Nr 18.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av viss åt lotsverket upplåten mark vid Halmstads lotsplats; given Stockholms slott den 16 december 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 december 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

I skrivelse den 18 oktober 1938 har lotsstyrelsen gjort framställning om försäljning av viss del av den kronan tillhöriga, åt lotsverket upplåtna stadsägan nr 997 A, förut andel av kronoflygsandsfältet Springbacken, i Halmstad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande:

Kronoflygsandsfältet Springbacken med en areal av 24.62 hektar avträdde den 30 maj 1857 till kronan från Halmstads stads flygsandsfält. Genom Kungl. Maj:ts brev till domänstyrelsen den 29 januari 1904 samt därpå grundat avtal mellan jägmästaren i Halmstads revir och lotskaptenen i Göteborgs lotsfördelning den 18 maj 1904 uppläts till lotsverket å Springbacken ett tomtområde om 1.16 hektar, benämnt lotskolonien. Upplåtelsen hade till

syfte att bereda bostadstomter till personalen vid Halmstads lotsplats och föranleddes av vissa svårigheter, som uppstått för lotspersonalen därstädes att skaffa sig bostäder i närheten av den vid Nissaåns utlopp i Halmstadsbukten liggande lotsuppassningsstugan. Vidare upplåts av kronoflygsandsfältet till kustroddaren L. A. Starck enligt domänstyrelsens beslut den 15 januari 1914 och arrendekontrakt den 12 mars samma år på 30 år från den 14 mars 1914 mot en årlig avgift av 20 kronor ett område om 0.14 hektar.

Sedan Halmstads stad anhållit att få förvärva äganderätten till kronoflygsandsfältet Springbacken, föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 11 till 1920 års riksdag riksdagen medgiva att — efter det från kronoflygsandsfältet blivit avskilt ett område om 1.43 hektar, innefattande ägofiguerna 25 och 26 samt avdelningen a å en av skogstaxatorn Knut Falck upprättad karta — dels detta område finge överlåtas till lotsstyrelsen mot en ersättning till domänfonden av 4,850 kronor samt med skyldighet för lotsstyrelsen att respektera det med förenämnde Starck rörande ägofiguern 25 gällande arrendekontraktet av den 12 mars 1914, dels ock återstående delen av kronoflygsandsfältet finge försäljas till Halmstads stad. Enligt skrivelse den 18 februari 1920, nr 18, biföll riksdagen den gjorda framställningen om överlåtelse och försäljning av kronoflygsandsfältet. Den 26 januari 1922 överlät domänstyrelsen till lotsstyrelsen ifrågavarande område om 1.43 hektar på angivna villkor.

Enligt ett den 16 oktober 1931 med Halmstads drätselkammare träffat avtal har lotsstyrelsen till Halmstads stad utan ersättning överlåtit ett område om cirka 1,430 kvadratmeter av styrelsens andel i kronoflygsandsfältet, vilket område enligt fastställd stadsplan är avsett till gata, under villkor att staden låter uppföra vatten- och avloppsledningar vid lotskolonien. Den till lotsstyrelsen överlåtna andelen av kronoflygsandsfältet Springbacken utgör numera, sedan nämnda område om 1,430 kvadratmeter avskilts, stadsägan nr 997 A.

Lotsstyrelsen har den 28 mars 1924 upplåtit sju tomter av stadsägan nr 997 A mot årliga avgälder av 20—35 kronor per tomt till två förutvarande och fem dåvarande befattningshavare vid Halmstads lotsplats, nämligen förre lotsförmannen A. M. Westerberg, förre mästerlotsen J. A. Nordling, mästerlotsen C. F. Kasper, mästerlotsen A. J. Sjöstrand, lotsförmannen K. E. Karlssjö, mästerlotsen O. D. Parry och mästerlotsen J. L. Willby. Upplåtelserna till de f. d. befattningshavarna avsågo tiden tillsvidare så länge lotsverket icke vore i behov av tomterna och nyttjanderättshavarna själva bodde kvar i sina å tomterna uppförda hus. Upplåtelserna till de vid lotsplatsen anställda befattningshavarna avsågo tiden tillsvidare så länge envar av dem var befattningshavare vid lotsplatsen och själv bebodde sitt hus.

I en den 30 november 1936 dagtecknad skrift hava Martina Westerberg, änka efter förre lotsförmannen Westerberg, fanjunkaren J. Göransson, svärson till numera avlidne förre mästerlotsen Nordling, Nora Kasper, änka efter mästerlotsen Kasper, ävensom förutbemälda Sjöstrand, Karlssjö, Parry och

Willby samt Starck anhållit att envar få inköpa den till vederbörande upplåtna tomten.

I häröver den 9 februari 1937 avgivet utlåtande anförde *lotsstyrelsen* bland annat följande:

Den utredning, som lotsstyrelsen i anledning av framställningen låtit företaga, gåve vid handen, att möjligheterna för lotspersonalen vid Halmstads lotsplats att anskaffa lämpligt belägna bostäder numera icke vore på det sätt begränsade som fallet torde hava varit vid den tidpunkt, då lotsstyrelsen förvärvade det markområde, som utgjorde den s. k. lotskolonien. Av utav lotskaptenen i västra lotsdistriktet avgivet yttrande i ärendet framginge sålunda, att för närvarande svårigheter icke föreläge att förvärva byggnadstomter utom koloniområdet i omedelbar närhet intill detsamma. Att sådan möjlighet förfunnes hade styrelsen jämväl på annat sätt fått bekräftat. Det förtjänade jämväl framhållas, att avståndet mellan lotsuppassningshuset och stadens centrum endast vore omkring 1,500 meter. Befattningshavarna borde sålunda utan förfång för tjänsten kunna, i likhet med vad som förekomme i ett flertal andra städer, där lotsuppassning funnes anordnad, vara bosatta annorstädes inom stadens område än å lotskolonien eller i dess omedelbara närhet. Styrelsen finge tillika framhålla att, även om sökandena medgaves inlösa de av dem arrenderade tomterna, i allt fall återstode fyra tomter, som i förekommande fall kunde av lotsstyrelsen utarrenderas eller eventuellt försäljas till befattningshavare vid lotsverket.

På grund av vad sålunda anförts och då ett bifall till framställningen skulle stå i god överensstämmelse med rådande tendens att söka bereda nyttjanderättshavare med egna bostadshus möjlighet att med äganderätt förvärva de bostadstomter, varå husen vore uppförda, funne styrelsen sig böra tillstyrka den gjorda framställningen.

Därest sökandena medgaves lösa sina tomter, borde dessa bliva föremål för avstyckning. Några åtgärder för tomternas avstyckande eller för upprättande av preliminära köpeavtal rörande tomternas försäljning hade styrelsen emellertid icke ansett sig böra vidtaga i ärendets nuvarande läge. Beträffande värdet av den till inlösen ifrågasatta marken hade stadsombudsmannen i Halmstad meddelat, att Halmstads stad vid tomtförsäljning å område i närheten av lotskolonien betingade sig ett pris av 1 krona 75 öre per kvadratmeter, därest tomten under längre tid varit upplåten på arrende, och i annat fall 2 kronor per kvadratmeter.

I anledning av vad sålunda förekommit finge styrelsen hemställa, att — därest Kungl. Maj:t icke hade något att erinra mot den gjorda framställningen — Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt styrelsen att låta föranstalta om avstyckning av ifrågavarande tomter samt att därefter och sedan preliminära köpeavtal med sökandena upprättats till Kungl. Maj:t inkomma med köpeavtalen för godkännande av desamma.

I enlighet med lotsstyrelsens hemställan uppdrog Kungl. Maj:t den 26 februari 1937 åt styrelsen att låta föranstalta om avstyckning av ifrågavarande tomter samt att därefter, sedan preliminära köpeavtal med sökandena upprättats, till Kungl. Maj:t inkomma med köpeavtalen för godkännande.

I sin skrivelse den 18 oktober 1938 har nu *lotsstyrelsen*, med överlämnande av under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande upprättade köpekontrakt med tre av förenämnda sökande, nämligen Karlsjö, Parry och

Willby, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte, efter inhämtande av riksdagens medgivande till de med avtalen avsedda försäljningarna, godkänna sagda kontrakt. Styrelsen har härom anfört bland annat följande:

För att få nämnda stadsäga nr 997 A i Halmstad uppdelad i tomter hade lotsstyrelsen i skrivelse till byggnadsnämnden i Halmstad den 9 mars 1937 hemställt, att stadsägan måtte i huvudsaklig överensstämmelse med förefintlig karta över området och efter vederbörande nyttjanderättshavares hörande genom avstyckning uppdelas i tolv tomter. Med skrivelse den 21 augusti 1937 hade från stadsingenjören i Halmstad överlämnats fyra tomtmättnings- och fyra avstyckningsakter över mätning av områden inom stadsägan och hade samtidigt beträffande den begärda avstyckningen av ytterligare fyra tomtområden inom samma stadsäga meddelats, att den av Kungl. Maj:t fastställda stadsplanen för södra stadsdelen och ett nyupprättat förslag till ändring av samma stadsplan för närvarande lade hinder i vägen för verkställande av de ifrågakvarande avstyckningarna. Så snart stadsplanefrågan ordnats, skulle närmare meddelande lämnas lotsstyrelsen. Sådant meddelande hade ännu icke inkommit till styrelsen, och, enligt vad styrelsen under hand inhämtat, torde frågans lösning vara att förvänta tidigast under våren 1939.

Sistberörda hinder för avstyckning hade avseende å de tomtområden, som innehades av sökandena Martina Westerberg, Göransson, Nora Kasper och Sjöstrand, varför med frågan om deras inköp av respektive tomtområden torde i avvaktan på lösningen av berörda stadsplanefråga få tillsvi vidare bero.

Vad övriga sökande beträffade, vilkas tomtområden således numera vore vederbörligen avstyckade till särskilda fastigheter, hade lotsstyrelsen anhållit att av dem erhålla skriftliga förklaringar, huruvida de vore villiga att efter ett pris av 1 krona 75 öre per kvadratmeter — det pris som lotsstyrelsen i sitt förberörda utlåtande den 9 februari 1937 angivit såsom skäligt för ifrågakvarande tomtmark — inköpa de av dem innehavda tomterna. I anledning härav hade sökandena Karlsjö, Willby och Parry förklarar sig villiga att köpa de utav dem innehavda tomterna efter sagda pris, medan sökanden Starek förklarar att, då den avgäld han nu erlade för det av honom innehavda området vore avsevärt lägre än räntan å den föreslagna köpeskillingen, han icke vore villig betala det berörda priset utan i stället tillsvi vidare bibehölle nyttjanderätten till området.

Vid nu angivna förhållanden hade lotsstyrelsen upprättat preliminära köpekontrakt med allenast envar av sökandena Karlsjö, Parry och Willby. De utav dem innehavda tomterna hade enligt förenämnda tomtmättnings- och avstyckningsförrättningar följande beteckningar och arealer, Karlsjöes tomten nr 5 inom kvarteret Ballasten, 1,059 kvm, Parris stadsägan nr 997 I, 1,031 kvm, och Willbys tomten nr 3 inom kvarteret Ballasten, 976 kvm.

Vid vissa under senare år gjorda liknande försäljningar av kronan tillhörig, under lotsstyrelsens förvaltning stående fast egendom hade förfarits så, att Kungl. Maj:t ställt egendomen ifråga under domänstyrelsens förvaltning och samtidigt förordnat, att egendomen finge enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas till den eller de personer, som ansökt om rätt att få inköpa egendomen. Då i förevarande fall vore fråga om försäljning av endast vissa tomter av kronans ifrågakvarande område i Halmstad, medan vissa andra tomter å området fortfarande skulle för lotsverkets behov bibehållas i kronans ägo, syntes det lotsstyrelsen, att nämnda förfarande icke lämpligen borde komma till användning. Vid sådant förhållande torde de nu ifrågasatta tomtförsäljningarna förutsätta medgivande av riksdagen.

Enligt förenämnda köpekontrakt utgöra köpeskillingarna för Karlsjös tomt 1,853 kronor 25 öre, för Parrys tomt 1,804 kronor 25 öre och för Willbys tomt 1,708 kronor. Dessutom skola köparna erlägga av lotsverket förskotterade kostnader för tomtmätning eller avstyckning ävensom vidkännas kostnaderna för lagfart.

Då de tre av Karlsjö, Parry och Willby innehavda tomtområdena, varom nu närmast är fråga, icke äro behöfliga för lotsverket och då, på sätt lotsstyrelsen framhållit, ett bifall till framställningen synes väl överensstamma med strävandena att bereda nyttjanderättshavare med egna bostadshus möjlighet att med äganderätt förvärva den mark, varå husen äro uppförda, tillstyrker jag, att ifrågavarande tomtområden försäljas till vederbörande nyttjanderättshavare. Mot de av lotsstyrelsen föreslagna köpesummorna och köpevillkoren i övrigt har jag icke någon erinran. Försäljningsfrågan torde emellertid, såsom styrelsen anfört, böra underställas riksdagen.

*Departements-
chefen.*

På sätt i ärendet upplysts lägga av Kungl. Maj:t fastställd stadsplan ävensom upprättat förslag till ändring av samma plan för närvarande hinder i vägen för verkställande av avstyckningar av de områden, vilka nyttjas av sökandena Martina Westerberg, Göransson, Nora Kasper och Sjöstrand. Det kan förväntas att, sedan stadsplanefrågan ordnats, spörsmålet om försäljning av sistberörda tomtområden ånyo upptages. Likaså kan framdeles fråga uppstå om försäljning av annan del av ifrågavarande markområde. För undvikande av den omgång, som skulle föranledas av upprepade framställningar till riksdagen rörande de förhållandevis obetydliga försäljningsspörsmål, det här gäller, förordar jag, att ett allmänt medgivande till försäljning av stadsägan nr 997 A nu inhämtas. Det torde vid bifall härtil få ankomma på Kungl. Maj:t att efter vederbörlig prövning med hänsyn till omständigheterna besluta angående köpeskillingsbelopp och övriga försäljningsvillkor.

Vad frågan om dispositionen av inflytande köpeskillingslikvider beträffar, torde dessa få tillgodoföras statsregleringen över inkomsttiteln övriga diverse inkomster.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den kronan tillhöriga, åt lotsverket upplåtna stadsägan nr 997 A i Halmstad må försäljas i den ordning och till det belopp, Kungl. Maj:t bestämmer.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Sven Forssberg.